

ЗАКОН УКРАЇНИ**“Про захист житлових прав внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб”**

Цей Закон визначає правові та організаційні підстави, способи та порядок захисту житлових прав внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб у випадках коли порушення, невизнання чи оспорювання цих прав обумовлено тими ж обставинами, що й внутрішнє переміщення або є наслідком внутрішнього переміщення осіб.

**Розділ I
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ****Стаття 1. Визначення термінів**

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

– внутрішньо переміщена особа – фізична особа (громадянин України, іноземець або особа без громадянства), яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання в межах суверенної території України в результаті або з метою уникнення негативних наслідків військової агресії (вторгнення), збройного конфлікту, тимчасової окупації, анексії, масових терористичних актів, міжнаціональних чи міжконфесійних конфліктів, надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру, повсюдних проявів насильства та інших порушень прав людини;

– житлові права – право власності та будь-яке інше відмінне від права власності суб’єктивне речове право, яке надає правову можливість володіти та (або) користуватися житлом;

– інші потерпілі особи – будь-які фізичні особи житлові права яких були порушені й які не отримали в порядку, передбаченому законодавством України статусу внутрішньо переміщеної особи, у випадку коли таке порушення є наслідком військової агресії (вторгнення), збройного конфлікту, тимчасової окупації, анексії, масових терористичних актів, міжнаціональних чи міжконфесійних конфліктів, надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру, повсюдних проявів насильства та інших порушень прав людини;

– компенсації – відшкодування чи будь-які виплати або інші дії, що здійснюються на користь власника чи іншого володільця житла в грошовій чи іншій формі у зв’язку з порушенням належного їм права власності чи іншого

речового права з метою відшкодування збитків чи надання іншої компенсації порушених прав особи, не пов'язаної з поновленням права;

– реституція майна – фактичне відновлення права власності чи іншого речового права з наданням його володільцю правомочностей з володіння, користування та розпорядження майном в обсягах, що відповідають змісту права до його порушення.

2. Інші терміни, що вживаються у цьому Законі, відповідають термінології, що визначена в Цивільному кодексі України, Житловому кодексі України, Законі України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», Законі України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» та іншому чинному законодавстві України.

Стаття 2. Гарантії захисту житлових прав

1. Будь-яка особа має право на мирне володіння належним їй житлом.

2. Відповідно до Конституції та законів України, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, держава гарантує охорону та захист житлових прав внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб також у випадках коли останні не отримали статус внутрішньо переміщеної особи.

3. Держава має створити умови, за яких кожна особа, у тому числі внутрішньо переміщені особи та інші потерпілі особи, матиме змогу побудувати житло, придбати його у власність або взяти в оренду. Особам, які потребують соціального захисту, житло має надаватися державою та органами місцевого самоврядування безоплатно або за доступну для них плату відповідно до цього Закону та інших законів України.

4. Україна гарантує охорону та захист житлових прав внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб також у випадках коли причиною порушення цих прав, внутрішнього переміщення тощо, були протиправні дії інших держав, організацій, сукупності чи окремих осіб, зокрема, вчинення останніми військової агресії (вторгнення), тимчасової окупації, анексії, масових терористичних актів тощо.

5. Ухилення держав, організацій, сукупності чи окремих осіб, які вчинили порушення житлових прав від здійснення заходів, спрямованих на їх захист чи інше поновлення не є підставою для відмови України від виконання власних позитивних обов'язків із забезпечення мирного володіння цим майном.

Стаття 3. Заборона дискримінації

1. Гарантії захисту житлових прав надаються особам незалежно від наявності у них громадянства України.

2. Гарантії захисту прав власності та інших речових прав за цим Законом надаються особам незалежно від їх місця проживання чи перебування.

3. В механізмі захисту державою житлових прав забороняється застосування інших дискримінаційних критеріїв, у тому числі за політичними уподобаннями цієї особи, її майновим становищем тощо.

Стаття 4. Джерела фінансового, матеріально-технічного та майнового забезпечення здійснення захисту житлових прав

1. Фінансове, матеріально-технічне та майнове забезпечення здійснення захисту житлових прав здійснюється за рахунок коштів державного бюджету та державного майна.

2. У випадках та порядку, передбачених бюджетним та іншим законодавством до фінансового, матеріально-технічного та майнового забезпечення здійснення захисту житлових прав можуть залучатися кошти місцевих бюджетів та об'єкти права комунальної власності (комунальне майно).

3. Фінансове, матеріально-технічне та майнове забезпечення здійснення захисту житлових прав може здійснюватися також за рахунок коштів та майна юридичних осіб приватного права, іноземних держав, міждержавних, міжурядових та міжнародних організацій у формі благодійної, гуманітарної та технічної допомоги, а також за рахунок добровільних пожертвувань фізичних та юридичних осіб, благодійних організацій і громадських об'єднань та з інших не заборонених законодавством джерел.

4. У випадку коли порушення житлових прав є наслідком протиправних дій з боку інших держав, організацій, сукупності чи окремих осіб, що полягають, зокрема, в здійсненні останніми анексії, тимчасової окупації, військової агресії (вторгнення) чи вчинення інших протиправних дій, фінансове, матеріально-технічне та майнове забезпечення здійснення захисту цих прав здійснюється також за рахунок коштів та іншого майна цих держав, організацій, сукупності чи окремих осіб.

Стаття 5. Національне та міжнародне співробітництво у відносинах захисту житлових прав внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб

1. Держава зобов'язана забезпечити належне та повноцінне інформування, у тому числі шляхом використання мережі Інтернет, внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб незалежно від їх місця фактичного перебування щодо порядку захисту належних цим особам порушених житлових, підстав і способів здійснення такого захисту.

2. Розробка, запровадження та контроль за ефективністю механізму захисту житлових прав внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб, чиї права були порушені внаслідок військової агресії (вторгнення), збройного конфлікту, тимчасової окупації, анексії, масових терористичних актів, міжнаціональних чи міжконфесійних конфліктів, надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру, повсюдних проявів насильства та інших порушень прав людини, здійснюється шляхом забезпечення комунікації та з врахуванням інтересів та думки цих потерпілих осіб, громадських об'єднань, створених з метою захисту прав та інтересів цих осіб, інших представників громадянського суспільства, науковців.

3. Захист житлових прав внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб має ґрунтуватися на результатах ефективного міжнародного співробітництва України з іншими державами, міждержавними, міжурядовими та міжнародними організаціями.

Розділ II

МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ ЖИТЛОВИХ ПРАВ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ТА ІНШИХ ПОТЕРПІЛИХ ОСІБ

Стаття 6. Правова основа створення та функціонування механізму захисту житлових прав

1. Механізм захисту житлових прав внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб створюється та функціонує на підставі Конституції та законів України, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, міжнародно визнаної практики захисту житлових прав цих осіб у випадках їх порушення, невизнання чи оспорювання.

2. Кабінетом Міністрів України затверджується Державна програма захисту житлових прав внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб внаслідок військової агресії (вторгнення), збройного конфлікту, тимчасової окупації, анексії, масових терористичних актів, міжнаціональних чи міжконфесійних конфліктів, надзвичайних ситуацій природного чи

техногенного характеру, повсюдних проявів насильства та інших порушень прав людини.

Стаття 7. Суб'єкти та органи, які здійснюють захист житлових прав внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб

1. Захист порушених житлових прав може бути здійснений:

- 1) судом;
- 2) Президентом України, органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим або органами місцевого самоврядування;
- 3) іншими суб'єктами та органами, у випадках та на підставах, встановлених цим Законом та іншими джерелами права.

2. Особа, житлові права якої було порушено внаслідок обставин визначених цим Законом, може застосувати способи самозахисту своїх порушених прав.

Стаття 8. Об'єкти правового захисту за цим Законом

1. Об'єктом правового захисту за цим Законом є право власності та будь-яке інше відмінне від права власності суб'єктивне речове право, що надає можливість володіти та (або) користуватися житлом.

2. За цим Законом не підлягають захисту порушенні право власності та інші речові права на рухоме майно та інше відмінне від житла нерухоме майно.

Стаття 9. Форми та способи захисту житлових прав

1. Захист порушених житлових прав внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб може здійснюватися способами, передбаченими ЦК України, цим Законом та іншими джерелами права.

2. З метою захисту житлових прав можуть також бути застосовані такі способи захисту:

- 1) реституція майна (житла);
- 2) відшкодування завданих збитків та компенсація моральної шкоди;
- 3) виплата компенсації за пошкоджене, знищене чи іншим чином втрачене житло в твердій сумі;
- 4) надання пільгових кредитів чи виплата компенсацій за придбання чи будівництво житла;
- 5) безоплатне надання житла у власність або користування.

3. Для захисту порушених прав можуть бути застосовані також інші способи захисту.

Держава має гарантувати особі можливість застосування ефективних способів захисту порушених, невизнаних чи оспорюваних житлових прав.

4. Особа, чії житлові права були порушені має право самостійно та добровільно обирати форму (юрисдикційну чи неюрисдикційну) та способи здійснення захисту своїх прав.

Держава має забезпечити особі, житлові права якої були порушені, переважне застосування такого способу захисту її права як реституція майна (житла).

Стаття 10. Матеріально та процесуально-правові особливості забезпечення захисту житлових прав внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб

1. Держава має забезпечити підсудність розгляду справ щодо захисту житлових права внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб таким чином, щоб гарантувати доступність та безпеку здійснення правосуддя.

2. Позивачі у справах щодо захисту житлових прав у випадках коли порушення цих прав є наслідком військової агресії (вторгнення), збройного конфлікту, тимчасової окупації, анексії, масових терористичних актів, міжнаціональних чи міжконфесійних конфліктів, надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру, повсюдних проявів насильства та інших порушень прав людини звільняються від сплати судового збору, у тому числі за подання позовної заяви, апеляційної та касаційної скарги, заяви про забезпечення доказів.

3. Судовий захист житлових прав внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб має здійснюватися в позовному провадженні.

4. Потерпілій особі не може бути відмовлено в захисті її прав в позовному провадженні лише на тій підставі, що особа, у зв'язку з обставинами, які обумовили порушення її прав, зокрема, військовою агресією (вторгненням), збройним конфліктом, тимчасовою окупацію, масовими терористичними актами тощо, не може надати правовстановлюючі документи, інформацію з реєстрів прав та інші докази того, що вона є власником чи іншим правоволодільцем певного житла.

5. Відповідачем у справах щодо захисту житлових прав внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб може бути визначена безпосередньо держава Україна незалежно від того рішеннями, діяльності чи бездіяльністю якого органу державної влади порушено ці права.

6. У випадках коли порушення житлових прав внутрішньо переміщеної особи чи іншої потерпілої особи є наслідком військової агресії (вторгнення), анексії, тимчасової окупації чи вчення інших протиправних дій з боку інших держав, організацій, сукупності чи окремих осіб, відповідачами у справі за вибором позивача може бути визначено також цих осіб без залучення в якості співвідповідача держави Україна або із її залученням.

7. У судових справах щодо захисту житлових прав внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб процесуальний обов'язок останніх з доказування належності їм відповідного права власності чи іншого речового права на житло, наявності порушення належного особі права та факту завдання шкоди вважається виконаним, якщо цими особами надані будь-які достатні докази (показання свідків тощо) з метою доведення цих обставин.

8. У судових справах щодо захисту житлових прав не є обов'язковим призначення судової експертизи для визначення причин завдання шкоди житлу та (або) розміру можливого відшкодування.

Призначення судової експертизи та отримання висновку судового експерта як доказу у таких справах можливе лише у тих випадках, коли проведення судової експертизи є фактично можливим і не пов'язано з ризиком для життя, здоров'я та інших прав судового експерта та інших осіб, які можуть долучатися до проведення судової експертизи.

9. Житло, що належить внутрішньо переміщеним особам та іншим потерпілим особам не може бути набуто іншими особами у власність чи добросовісне володіння на підставі набувальної давності, як безхазяйна річ і т.п. підставах.

10. На вимоги внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб щодо захисту житлових прав у випадку коли порушення, оспорювання чи невизнання цих прав є наслідком надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру поширюється загальний строк позовної давності.

11. Позовна давність не поширюється на вимоги внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб щодо захисту житлових прав у випадку коли порушення, оспорювання чи невизнання цих прав є наслідком військової агресії (вторгнення), збройного конфлікту, тимчасової окупації, анексії, масових терористичних актів, міжнаціональних чи міжконфесійних конфліктів, повсюдних проявів насильства та інших порушень прав людини.

Розділ III

ПОРЯДОК ЗАСТОСУВАННЯ ОКРЕМИХ СПОСОБІВ ЗАХИСТУ ЖИТЛОВИХ ПРАВ

Стаття 11. Реституція майна (житла)

1. Реституція майна (житла) підлягає переважному застосуванню в порівнянні з іншими способами захисту порушених житлових прав внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб. Дотримання цього правила в застосуванні способів захисту здійснюється на розсуд особи, чиї права були порушені.

2. Застосування реституції майна (житла) є можливим лише при забезпеченні добровільного, гідного та безпечного повернення власників та інших володільців до залишеного або покинутого ними місця проживання та житла для відновлення фактичного володіння ним та можливості здійснення повноважень щодо користування та розпорядження цим житлом.

3. Держава забезпечує можливість реституції майна (житла) шляхом:

1) не поширенням строків позовної давності на вимоги внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб щодо захисту їх порушених житлових прав;

2) збереженням та незмінністю даних реєстрів та інших документальних та електронних баз даних, що підтверджують наявність прав власності та інших речових прав внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб на житло;

3) визнанням чи іншим підтвердженням чинності житлових прав внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб, у тому числі шляхом внесенням відповідних даних до реєстрів чи інших баз даних інформації про наявність у внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб прав власності та інших речових прав на житло;

4) законодавчої заборони припинення права власності чи іншого речового права внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб внаслідок набуття іншими особами житлових права на належне першим майно на підставі набувальної давності, як безхазяйної речі та інших правових підставах, у тому числі націоналізації, конфіскації і т.п.:

5) визнанням протиправності будь-якого фактичного володіння чи іншої дії, спрямованої на отримання фактичного чи юридичного контролю над житлом, що належить внутрішньо переміщеним особам та іншим потерпілим особам, у тому числі в результаті таких дій третіх осіб як: націоналізація, конфіскація, експропріація і т.п.;

6) визнанням неможливості позбавлення внутрішньо переміщених осіб та інших постраждалих осіб наявних у них прав власності чи інших речових

прав на житло на підставах, що не передбаченні чинним законодавством України.

4. Застосування реституції майна (житла), як спосіб захисту житлових прав внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб, не обмежено у часі.

Стаття 12. Відшкодування завданих збитків та компенсація моральної шкоди

1. У разі не можливості здійснення реституції майна (житла), у тому числі в розумні строки та (або) у випадках пошкодження чи знищення житла чи наявності інших істотних обставин, що унеможливають реституцію, можуть застосовуватися такі способи захисту прав внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб як відшкодування завданих збитків та (або) компенсація моральної шкоди.

2. При існуванні спору щодо наявності підстав та умов для застосування зазначених способів захисту, спір підлягає вирішенню в судовому порядку.

3. Розглядаючи справи про відшкодування завданих збитків та компенсацію моральної шкоди, завданої внутрішньо переміщеним особам та іншим потерпілим особам, суди мають керуватися загальними нормами чинного матеріального та процесуального законодавства та спеціальними нормами, встановленими цим Законом. Зокрема, суди зобов'язані враховувати особливості доказування певних обставин справи, визначені в статті 10 цього Закону.

4. Суди, при визначенні розміру відшкодування майнової шкоди та компенсації моральної, мають враховувати потребу встановлення та дотримання справедливого балансу між приватними інтересами власників та (або) інших володільців з одного боку, що полягає в отриманні максимального розміру відшкодування чи компенсації та публічними інтересами держави Україна з іншого, який полягає в об'єктивній неможливості задоволення всіх вимог такого змісту в їх максимальному розмірі.

Зазначене положення цього Закону є легальною підставою для відшкодування збитків не у повному розмірі, можливість чого передбачена частиною 3 статі 22 Цивільного кодексу України.

Стаття 13. Виплата компенсації за пошкоджене, знищене чи іншим чином втрачене житло в твердій сумі

1. У разі не можливості здійснення реституції майна (житла) та (або) у разі пошкодження чи знищення речі, на розсуд власника альтернативно до застосування такого способу захисту як відшкодування завданих збитків та компенсація моральної шкоди, може застосовуватися такий спосіб захисту як виплата компенсацій за пошкоджене, знищене чи іншим чином втрачене житло в твердій сумі.

2. Обрання особою такого способу захисту як виплата компенсацій за пошкоджене, знищене чи іншим чином втрачене житло в твердій сумі виключає можливість відшкодування на її користь завданих збитків та компенсацію моральної шкоди в судовому порядку.

3. Підстави та порядок застосування такого способу захисту житлових прав внутрішньо переміщених осіб та інших потерпілих осіб як виплата компенсацій за пошкоджене, знищене чи іншим чином втрачене житло в твердій сумі визначаються законом.

Стаття 14. Надання пільгових кредитів чи виплата компенсацій за придбання чи будівництво житла

1. З метою захисту житлових прав внутрішньо переміщених осіб чи інших потерпілих осіб у порядку, передбаченому законом, може також застосуватися такий спосіб захисту порушених прав як надання пільгових кредитів чи виплата компенсацій (повних або часткових) за придбання чи будівництво житла.

2. Застосування зазначених способів не припиняє право власності чи інше речове право особи на житло, що перебуває на анексованій, тимчасово окупованій території чи іншій неконтрольованій урядом України території.

Стаття 15. Безоплатне надання житла у власність або користування.

1. У порядку, передбаченому цим Законом, з метою захисту прав власності чи інших речових прав внутрішньо переміщених осіб чи інших потерпілих осіб на житло може також застосуватися такий спосіб захисту як безоплатне надання у житла власність або користування.

2. Безоплатне надання у житла власність або користування здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів та з інших джерел, визначених цим Законом.

Розділ IV

ПІДСТАВИ ТА ПОРЯДОК БЕЗОПЛАТНОГО НАДАННЯ ЖИТЛА У ВЛАСНІСТЬ АБО КОРИСТУВАННЯ

Стаття 16. Право на безоплатне надання житла у власність або користування

1. Право на безоплатне надання житла у власність або користування мають внутрішньо переміщені особи чи інші потерпілі особи, які внаслідок військової агресії (вторгнення), збройного конфлікту, тимчасової окупації, анексії, масових терористичних актів, міжнаціональних чи міжконфесійних конфліктів, надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру, повсюдних проявів насильства та інших порушень прав людини втратили право власності чи інше речове право на житло.

2. Зазначене право мають також внутрішньо переміщені особи чи інші потерпілі особи, які не мають можливості на гідне та безпечне повернення до місця свого проживання та місцезнаходження житла, у зв'язку з загрозою життю, здоров'ю, свободі тощо.

3. Особа має право на безоплатне надання житла у власність або користування у разі її перебування в межах загальновизнаної території України. У випадку, коли особа набула статусу біженця чи на інших підставах перебуває за межами України, особа має право на застосування інших способів захисту своїх порушених житлових прав.

4. Внутрішньо переміщеній особі чи іншим потерпілим особам не може бути безоплатно надано житло у власність або користування у разі коли така особа (особи) має право житло (квартиру, житловий будинок) на контрольованій території України

Стаття 17. Підстави для застосування способу захисту

1. Безоплатне надання житла у власність або користування внутрішньо переміщеним особам чи іншим потерпілим особам здійснюється у разі порушення, невизнання чи оспорювання житлових прав цих осіб, що сталися внаслідок військової агресії (вторгнення), збройного конфлікту, тимчасової окупації, анексії, масових терористичних актів, міжнаціональних чи міжконфесійних конфліктів, надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру, повсюдних проявів насильства та інших порушень прав людини.

2. Особа, чії житлові права були порушені має право добровільно та на власний розсуд обрати застосування зазначеного способу захисту її житлових прав, крім випадків коли цивільна дієздатність цієї особи є не повною, обмеженою або особа визнана недієздатною.

Стаття 18. Облік внутрішньо переміщених осіб чи інших потерпілих осіб, які потребують безоплатного надання житла у власність або користування

1. Облік внутрішньо переміщених осіб чи інших потерпілих осіб, які потребують безоплатного надання житла у власність або користування здійснюється органом місцевого самоврядування за місцем реєстрації цих осіб.

Особа може перебувати лише на одному обліку внутрішньо переміщених осіб чи інших потерпілих осіб, які потребують безоплатного надання житла у власність або користування.

2. Порядок обліку внутрішньо переміщених осіб чи інших потерпілих осіб, які потребують безоплатного надання житла у власність або користування визначається цим Законом та іншими актами законодавства України.

Стаття 19. Порядок обліку внутрішньо переміщених осіб чи інших потерпілих осіб, які потребують безоплатного надання житла у власність або користування

1. Для взяття на облік внутрішньо переміщені особи чи інші потерпілі особи, які потребують безоплатного надання житла у власність або користування, подають заяву та інші визначені цим Законом документи до компетентного органу місцевого самоврядування за місцем своєї реєстрації.

2. Для взяття на облік внутрішньо переміщені особи чи інші потерпілі особи, які потребують безоплатного надання житла у власність або користування, окрім заяви про взяття на облік подають наступні документи:

- 1) копії всіх сторінок паспорта для повнолітніх громадян України;
- 2) копію довідки внутрішньо переміщеної особи (за наявності);
- 3) копії документів, що підтверджують родинні зв'язки (свідоцтво про шлюб; свідоцтво про народження тощо, якщо кілька осіб бажають проживати спільно (за наявності);
- 4) копії документів, які підтверджують самостійне виховання дитини одним з батьків (довідка матір-одиначка, свідоцтво про розлучення, свідоцтво про смерть батька або матері дитини та інші) (за наявності);

5) копії документів, що підтверджують участь в АТО, або що підтверджують загибель учасника АТО, який є членом родини (за наявності);

6) копії документів, що підтверджують інвалідність члена(-ів) родини (за наявності);

7) копію документів, що підтверджують руйнування або непридатність для проживання житла в результаті бойових дій на підконтрольній території (акт обстеження) (за наявності).

3. Про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи чи іншої потерпілої особи, які потребують безоплатного надання житла у власність або користування приймається рішення відповідним органом місцевого самоврядування.

4. Взяття на облік внутрішньо переміщеної особи чи іншої потерпілої особи, які потребують безоплатного надання житла у власність або користування передбачає набуття особою певного місця в обліковому списку (черзі), яке визначається за критерієм вразливості, порядок визначення якої встановлений цим Законом.

Час взяття особи на облік (внесення до облікового списку (черги) не має вирішального характеру, а тому місце особи в обліковому списку (черзі) може змінюватися.

5. Зняття з обліку внутрішньо переміщених осіб чи інших потерпілих осіб, які потребують безоплатного надання житла у власність або користування відбувається на наступних підставах:

1) заяви особи про зняття з обліку;

2) отримання житла у власність або користування на підставі цього Закону;

3) поліпшення житлових умов іншим чином, що виключає застосування такого способу захисту як безоплатне надання житла у власність або користування;

4) смерті особи, за винятком випадків, коли безоплатного надання житла у власність або користування потребують члени його сім'ї;

5) засудження особи до позбавлення волі на строк понад шість місяців;

6) подання відомостей, що не відповідають дійсності, які стали підставою для взяття на облік.

5. Про зняття особи з обліку внутрішньо переміщених осіб чи інших потерпілих осіб, які потребують безоплатного надання житла у власність або

користування приймається рішення відповідним органом місцевого самоврядування.

Стаття 20. Черговість безоплатного надання житла у власність або користування

1. Безоплатне надання житла у власність або користування внутрішньо переміщеним особам чи іншим потерпілим особам, які перебувають на відповідному обліку, здійснюється в порядку черговості.

2. Черговість безоплатного надання житла у власність або користування визначається за вищим місцем перебування особи в обліковому списку.

3. Місце перебування особи в обліковому списку (черзі) визначається за критерієм вразливості цих осіб та за системою бальної оцінки такої вразливості. Чим вищий сукупний бал має особа, тим більше її вразливість, а тому тим вищу позицію в обліковому списку вона займає.

Стаття 21. Система вразливості та нарахування балів

1. Система вразливості запроваджується з метою визначення осіб, які знаходяться в найбільш складних життєвих обставинах та потребують першочергового захисту їх житлових прав.

2. Система нарахування балів:

- 1) наявність членів сім'ї заявника – 1 бал за кожну людину;
- 2) наявність дітей – 2 бали за кожну дитину;
- 3) наявність у заявника та (або) членів його сім'ї статусу учасника АТО або наявність дітей загиблого учасника АТО – 2 бали;
- 4) наявність в сім'ї заявника особи з обмеженими можливостями – 2 бали за кожну таку людину;
- 5) самостійне виховання заявником (одним з батьків) дитини – 2 бали за кожну дитину;
- 6) наявність факту повністю зруйнованого або не придатного для проживання та ремонту житла заявника, що знищено в результаті бойових дій чи інших протиправних дій – 3 бали.

3. При однаковій сумі балів місце особи в обліковому списку (черзі) визначається за моментом більш ранньої реєстрації як внутрішньо переміщеної особи.

Стаття 22. Площа житла, що надається

1. Кожна особа на підставі цього Закону має право отримати лише одне житло.

2. Площа отриманого житла розраховується наступним чином: 13,65 кв. м житлової площі на людину + 10 кв. м на сім'ю + 10 кв. м на людину з інвалідністю 1-2 групи. Площа отриманого єдиного житла не може бути більшою аніж встановлені норми на людину, за винятком випадків, встановлених законом.

3. При застосуванні такого способу захисту слід враховувати норми чинного законодавства, площу чи інші кількісні показники майна, що було пошкоджено, знищено чи іншим чином втрачено внутрішньо переміщеною особою чи іншою потерпілою особою.

Стаття 23. Будівництво житла

1. Планування будівництва житла для внутрішньо переміщених осіб чи інших потерпілих осіб здійснюється органами державної влади та органами місцевого самоврядування.

2. Проекти будівництва житла для внутрішньо переміщених осіб чи інших потерпілих осіб бути збалансовані по вартості будівництва та підведенню комунікацій, місцю розташування, наявності соціальної та транспортної інфраструктури.

3. Фінансування будівництва має здійснюватися з джерел, визначених цим Законом.

Можливим є співфінансування будівництва житла для внутрішньо переміщених осіб чи інших потерпілих осіб за рахунок коштів державного та (або) місцевого бюджету, а також міжнародної технічної чи іншої донорської допомоги.

Стаття 23. Розподіл та надання житла

1. Розподіл житла здійснюється в момент затвердження проекту будівництва житла з метою упередження випадків масового фіктивного переміщення (переселення) осіб до міст, де розпочато будівництво житла.

2. Надання житла для внутрішньо переміщених осіб чи інших потерпілих осіб відбувається з дотриманням правил черговості.

3. Підставою для зайняття житла, є отримання особою ордеру на житло в порядку, встановленому Житловим кодексом України та іншими правовими актами

Стаття. 24. Права власності на житло

1. Безоплатне надання у житла власність або користування за цим Законом не припиняє право власності чи інше речове право особи на житло, що перебуває на анексованій, тимчасово окупованій території чи іншій неконтрольованій урядом України території.

2. Право власності у особи на житло, що надається на підставі цього Закону, виникає у випадках, коли житло їй передається у власність, або у разі подальшої приватизації житла, що в порядку, передбаченому цим Законом, було передано особі у користування.

3. Якщо інше не передбачено цим Законом та іншими актами законодавства, житло передається внутрішньо переміщеним особам чи іншим потерпілим особам у користування, що не надає володільцю цього права правомочності з відчуження житла третім особам.

Розділ V

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.
2. До приведення у відповідність із цим Законом законодавчі та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.
3. Внести зміни до таких законодавчих актів України:
 - 1) Цивільного процесуального кодексу ЦК України (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 40-41, ст. 492);
 - 2) Закону України «Про судовий збір» (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 14, ст. 87).
4. Кабінету Міністрів України:
 - 1) у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у відповідність із цим Законом.

DRAFT